

ліро-епічного фольклору сприяє акумуляції у фольклорній свідомості цінності теперішнього часу, оскільки майбутнє як невідома субстанція все ж таки структурується із минулого та теперішнього. Таким чином, час стає справжнім Мусагетом фольклорної свідомості, а сутність його цінності – важливою ідеологемою всього величезного пласту традиційного ліро-епосу.

Література

1. Будь здорова, землице: українські народні пісні про еміграцію / упоряд. С.Й. Грици; ред. В.М. Пономаренко. Київ: Музична Україна, 1991. 176 с.
2. Павлова А. К. Лексико-семантична репрезентація реальної дійсності в емігрантських піснях 19–поч. 20 ст. *Українське мовознавство*. 2015. С. 325–330.
3. Павлова А. К. Екзистенційна свідомість наратора в аспекті світовідчуття (на прикладі ліро-епічних пісень про національно-визвольну боротьбу українців середини ХХ століття). *Народознавчі зошити*. 2022. № 2. С. 385–390.

ПИЛИПЕЙ Олена

канд. філол. наук, Франція

ПИЛИПЕЙ Анастасія

студентка, Франція

ІНТЕГРАЦІЯ СХОДУ І ЗАХОДУ У ТВОРАХ М. ХВИЛЬОВОГО ЯК ХУДОЖНІЙ ВИЯВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ЛІТЕРАТУРІ (ПОЕМИ «ТРАМВАЙНИЙ ЛИСТ» ТА «EX ORIENTE LUX»)

Активізація в усіх сферах життя сучасного світу глобалізаційних процесів призводить до зацікавленості їх вияву в різних видах мистецтва, зокрема в літературі. Для світового літературного процесу характерні тенденції інтеграції та уніфікації різних літературних явищ. Сьогодні «глобалізація ... [...]...охопила різні у культурологічному плані країни...» [Лімборський: 152]. Одним з виявів глобалізації є літературні взаємозв'язки Сходу та Заходу. Дослідження художнього зіставлення культур цих двох величезних світових регіонів дає можливість побачити, як європейці сприймають Схід і навпаки. Теоретичне осмислення глобалізації у світовій гуманітаристиці почалося наприкінці ХХ ст. (З. Бауман, Є. Гідденс, Й. Масуда, Р. Робертсон, Е. Сміт, Е. Саїд та ін.). Проте приклади художнього втілення глобалізації в літературі маємо раніше.

В українській літературі художній вияв глобалізації наявний у творчості М. Хвильового, який в 20 –х роках ХХ ст. висунув ідею азіатського ренесансу. Вона ґрунтується на теорії циклічного розвитку культури, запропонованій німецьким філософом О. Шпенглером у праці «Занепад Європи» (1918-1922). Так, літературознавець П. Голубенко відзначав, що шпенглерівський культ «художньої інтуїції» співзвучний світогляду і вдачі Миколи Хвильового [Голубенко: 54]. М. Хвильовий погоджується з думкою німецького філософа, що європейська культура себе вичерпала, а новий етап розвитку людства почнеться зі сходу. На його думку, Україна перебуває на рубежі європейської й азіатської культури, а українська нація повинна зіграти одну з провідних ролей у процесі

відродження світової цивілізації. Ідея азіатського ренесансу є своєрідною інтерпретацією інтеграції України у світові процеси, зокрема культурні.

Так, у поемі «Трамвайний лист» (1921) ми спостерігаємо, як героїня бачить місто, з одного боку, реальне місто, де «блукають шакали», з іншого, їй ввижається місто-мрія, місто-легенда. І цим містом прекрасного майбутнього виступає саме східне місто: «Прекрасна легенда з легенд. / Про синій вечірній город, / де вічно кричить муедзин, / що в нім мінарети – гори, /...[...]...І там, де блукають шакали, / я вже бачу вітчизний ескіз. / Геніальне азіатське місто / (без бруду, без повій, без брехні)» [Хвильовий: 109]. Образ «геніального азіатського міста» в поемі виконує функцію художньої алюзії історіософського бачення автором місця України в майбутньому глобалізованому світі.

У художній структурі іншої поеми М. Хвильового «Ex oriente lux» («Зі сходу світло») (1922) авторську ідею азіатського ренесансу актуалізують лексичні й тавтологічні повтори: «Зі сходу...кучугури кучугурили там. Зі сходу струмкуе дим» [Хвильовий: 98, 99, 100]. Інтеграція східних та українських просторових координат натякає на те, що Україна повинна зайняти своє гідне місце в процесі азіатського ренесансу. У поемі звучить впевненість у непереможності у боротьбі за щасливе майбутнє: «і подих вітру (зі сходу вітру) / погладив нам долоні...» [Хвильовий: 99]. Саме «вітер зі сходу» живить цю впевненість ліричного героя поеми.

Отже, аналіз цих творів М. Хвильового дозволяє говорити про вияв глобалізаційних процесів у літературі, що потребує подальших текстологічних досліджень.

Література

1. Лімборський І. Європейські літератури і глобалізація: національне і глобальне у просторі художньої свідомості. *Всесвіт*. 2008. № 5-6. С. 152–156.
2. Голубенко П. Хвильовий і Шпенглер. *Сучасність*. 1963. Ч. 5. С. 53–70.
3. Хвильовий М. Твори: у 2 т. Т. 1: Поезія. Оповідання. Новели. Повісті. Київ: Дніпро, 1990.

ПІДКАМІННА Людмила
канд. філол. наук, м. Київ

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ НЕОЛОГІЗМИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ

Активні суспільно-політичні процеси в Україні сприяють продукуванню нового лексичного матеріалу, який спочатку виникає як індивідуальне явище, а з часом поширюється засобами масової інформації, інфлюенсерами, блогерами й охоплює широке коло мовців. Процеси неологізації зумовлені появою нових реалій і сприяють поповненню тезаурусу сучасної української літературної мови, тому потребують глибокого дослідження і є актуальною лінгвістичною проблемою.